

ישעיה ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

להצלחת דן בן חנה וזוג' עכב"ב - לבריאות שמירה עליונה והרמת קן המזל וכט"ס לעד אכיר

גליון מס' 425

ערש"ק פרשת "זוהרת", כ"ט בסיון תשע"ד

זן ומפרנס לכל!

בברכת המזון אומרים: "האל הזן אותנו ואת העולם כולו בטובו, בחן בחסד בריוח וברחמים רבים, נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו, ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון תמיד לעולם ועד, כי הוא אל זן ומפרנס לכל ושולחנו ערוך לכל והתקין מחיה ומזון לכל בריותיו אשר ברא ברחמים וברוב חסדיו כאמור: פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון...". אכן הקב"ה ישתבח שמו לעד הזן את הכל. גם בפרשתנו אנו קוראים כיצד השקה הקב"ה עם שלם - אנשים נשים טף, צאן ומקנה רב. והכל בדרך מופלאה וניסית, שהוציא להם מים מצור החלמיש. כמה צריך להודות לאבינו שבשמים, לזכור את טובותיו, ולהאמין בו באמונה שלמה. בפרט דואג הקב"ה ישתבח שמו לעד לכלכל את בני המוסרים את חייהם ללימוד התורה וממיתים עצמם באוהלה של תורה. ומרן ראש הישיבה הגאון הרב שך זצ"ל, אמר שהנהגת ה' יתברך עם עמלי התורה היא מעל לגדר הטבע. ועד היום נהנים עוסקי התורה מצנצנת המן שנגנזה לדורות. סיפור מופלא מצאנו באמתחתו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בספר "עלינו לשבח". סיפר אותו גאון: לאחר שחזרתי מאחד משיעורי, הבחין נהג המכוננית שבה נסעתי, שאדם הנוסע מאחורינו מבקש לעקוף. הוא היבה נמרצות, וניכר היה שהוא רוצה לשוחח איתי בענין דחוף. כאשר הצליח בעקיפתו - אותת לנו בידו שנעוצה בצד הדרך. האיש יצא מהמכוננית, התנשם והתנשף בכבדות, ועברו כמה דקות עד שנגרע ויכול היה לספר את סיפורו. מה מתברר? בשעות הבוקר נודע לו שזכה בפרס הגדול של מפעל הפיס בסכום של מיליון וחצי שקלים, וברצונו להפריש מיד את כל מעשר הכספים, לפני שיתגבר עליו היצר... הוא ביקש להתייעץ איתי למי כדאי להפריש הכסף. אשריכם ישראל. הצענו בפניו כמה כללים המגדירים את העדיפויות ההלכתיות בנתינת הכסף, החל באלמנות ויתומים, עבור דרך תלמידי חכמים היגעים בתורה וצריכים להשיא את ילדיהם, וכן הלאה. במהלך השיחה הועלה שמו של אברך פלוני, שילדיו הגיעו גם הם לפרק האיש מקדש, ובביתו לא היתה פרוטה לפרוטה, והזוכה החליט להעביר אליו את המעשר. עוד באותו לילה התדפק היהודי שזכה במפעל הפיס אצל אותו אברך ומסר לו צ'ק מכובד ביותר שהיה בו כדי להקל את הדחקות הגדולה ששררה בביתו. ואני ניוזרתי בדבר פלא. רק בלילה הקודם שוחחתי עם אותו אברך בלימוד, וכשהוא שח בפניי על הדחקות בעינייני כספים, שמעתי ממנו דברים ברורים באמונה ובטחון. "אני סומך על אבי שבשמים, שלא ימנע ממני כל טוב ויספק כל צרכיי", אמר לי האברך ההוא. לאחר דיבורים כאלה הבינותי שהישועה כבר תרדוף אחרינו. ידעתי שבסופו של דבר יושפע עליו שפע רב מן השמים, שהרי צנצנת המן קיימת עד היום וממתנה ללומדי התורה. המתנתני אף אני בציפייה כדי לראות מהיכן תגיע הישועה אל האברך הלו. והיא הגיעה הרבה יותר מהר מכפי שחשבתי. אחים ואחיות יקרים, הבוטח בשם, חסד יסובבנו. כדאי הוא אבינו שבשמים לסמוך עליו אף שלא בשעת הדחק כי מי לנו גדול ממנו יתברך. נתחזק באמונה ובביטחון בבורא ברוך הוא, ונדע שככל שנטיב את דרכינו, כך הוא יתברך יהיה בעזרינו!

לזום אבירים!

כמה מעלות וטובות למקום עלינו במן שאכלו עם ישראל במדבר. וחז"ל בימא (נה) הפליגו בשיבחו של המן, לחם אבירים - לחם שהיה נבלע באיברים ולא נצטרכו, לטרוח ולהתפנות, לחם שהיה מתהפך לכמה וכמה טעמים וניתן כמתנה "בקופסא" של טל, שהיה מעטרו מלמטה ומלמעלה, וכהנה רבות מעלות נפלאות. ואנו עומדים תמהים ושואלים: אם כן כיצד זה יתכן שבאו אנשים וכינוהו "לחם הקלוקל", ולא מדובר בסתם אנשים, אלא בדור דעה, שעין בעין ראו נפלאות ה' ביציאת מצרים ובמדבר! ועל כורחנו לומר מה שלימדנו חז"ל: "כל הגדול מחברו, יצרו גדול הימנו", ויצר הרע עומד כל העת לאדם ומנסה לבלעו ומסיתו לבכות כבי "בכינים" על דמיונות פורחים, שמא הלחם מקולקל, שהרי איך יתכן שלא צריך להתפנות, ובודאי מחלה מסוכנת מקננת בקירבו, מגלה הוא את אוונו, והחשש הולך וגודל, וכשפותחים לו פתח צר, דואג היצר הרע לאישור "בניה והרתבה", והדרך מכאן להרחבת "החורבן" מהירה!!! והשאלה מתבקשת ועולה: מה לעשות ואיך להישמר בכדי שיצר הרע לא יוכל להיכנס? אחת ההצעות המובאות בספרים הקדושים - להתרגל להודות לה' יתברך על כל טובה קטנה וגדולה כאחד, לראות את ידו הרחבה בכל צעד ושעל המוליכה אותנו, מגוננת ומשפיעה רק טוב! זכינו לבוא וללמוד תורה, כבר תיקנו חז"ל הודאה לבא בשערי ה' בבואו ובצאתו, הגענו עם הרכב והחניה פנויה, נודה לה' על חיסכון הזמן, ואם תפוסה היא? גם על זה יש להודות שזכינו לטרוח עבור הישועה, ודברים הנקנים בגיעה, לא חוזרים ריקים... נמצא שעל הכל יש להודות. וכמדומה שמסופר על רבינו החפץ חיים זצ"ל ששמע פעם לאדם שנשאל לשלומו וענה: "יהיה טוב". נחרד הח"ח ואמר: "הכל טוב!". וגם עכשיו ה' יתברך מעמיד את כל האמצעים הדרושים לנו וטובתנו הנצחית בשלמותם בלי חיסרון כלל ועיקר!!! אם כן ננהג, כמדומה שיהיה לנו בכך "מטריה אווירית" נפלאה נגד יצר הרע וחילולתו! נודה ונודה, ובעזרתו יתברך נצליח!

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
21:03	20:33	19:29	ת"א
21:06	20:31	19:14	י"ם
21:07	20:35	19:22	חיפה
21:03	20:34	19:29	כ"ש

הפסרת השבוע: "השמיים כסאי" (וב' פס' ממחר חודש)

כל הזכויות שמורות למערכת העלון

מטעמים לשבת

"וכבס בגדי" (יטז)

ביאר החתם סופר זצ"ל, אף על פי שהפרה היתה מטהרת את הטמאים, בכל זאת היתה מטמאה את הטהורים אשר התעסקו בה. משום שהפרה האדומה הרי באה לכפר על חטא העגל, ולפי מה שאמרו חכמינו כי באמת לא היו ראויים בני הדור ההוא לחטוא, ולא חטאו אלא כדי להורות דרך של תשובה לדורות הבאים (עבודה זרה ד'), ונמצא שהדור עצמו נענש ועל ידו יצאה תקנה לדורות אחרים. לכן גם בפרה אדומה, שמכפרת על חטא העגל, כך הדבר - שיש בה תקנה לאחרים הטעונים טהרה, וטומאה לאלה המתעסקים בה...

(מעניה של תורה)

"הוא יתזוטא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר" (יט, יב)

מה טעם מטהרת הפרה האדומה מטומאת מת? שהרי אמרו חכמינו, כי אלמלא חטאו ישראל בעגל, היה מלאך המוות בטל לחלוטין

ממתן תורה ואילך ("אל תקרי חירות אלא חרות ממלאך המוות"), וממילא לא היתה אז טומאת מת בכלל - על כן הפרה האדומה, שבאה לכפר על חטא העגל, גם היא מטהרת מטומאת מת אשר נתחדשה שוב בעטיו של עגל...

(מעניה של תורה)

"עשה לך שרף, ושים אותו על נס" (כא, זז)

בני ישראל דברו בה' ובמשה, ובאה עליהם מכת הנחשים השרפים. מיהרו בני ישראל אל משה ואמרו: "חטאנו, כי דיברנו בה' ובך". נענה להם משה רבינו, סלח להם בלב שלם, והתפלל עבורם אל ה'. אמר לו הקדוש ברוך הוא: "עשה לך שרף, ושים אותו על נס, והיה כל הנשוח וראה אותו וחיי". רבינו בחיי זצ"ל עמד על ההדגשה: "עשה לך שרף". והיינו, שהקדוש ברוך הוא אמר לו: על מה שדברו נגדי - הריני מוחל וסולח, בזכות תפילתך. אבל איני סולח להם במה שדברו כנגדך. לפיכך עשה לך, כנגד החטא שחטאו לך, תעשה מעשה בידיים. כדי שיתפרסם עד

כמה מקפיד הקדוש ברוך הוא כשמדברים על גדולי תורה!
(מעייני השבוע)

"עשה לך שרף, ושים אותו על נס" (כא, זז)

מסביר רבינו עזריה פיג'ו זצ"ל בספרו "בינה לעתים", שכלל נקוט בידינו: "הבוטח בה" - חסד יסובבנו". מי שידוע שה' יכול לעזור, ומתפלל אליו שיעזור, יוושע!!! וכך אמרו חז"ל במשנה: "וכי נחש ממת, או נחש (הנחושת) מחיה? אלא, בזמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה, ומשעבדין את ליבם לאביהם שבשמים - מיד היו מתרפאים. ואם לאו, היו נימוקים", רחמנא ליצלן. ותזכר בנחשים הארסיים "עשה לך שרף", ותזכר בנחשים הארסיים הממיתים בדרך הטבע, ובכל זאת "שים אותו על נס", תדע שנס מן השמים יכול להושיע אף מהכשת הנחש, ואז: "היה כל הנשוח, וראה אותו וחיי!" הרחמן הוא יעשה לנו ניסים כאשר עשה אבותינו, יגאלנו ויושיענו!
(מעייני השבוע)

מזקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

"ודיברתם אל הסלע" (כח)

סיפור הרב הקדוש ר' לייב איגר מלובלין, שכאשר היה נער ולמד אצל זקנו הגאון ר' עקיבא איגר, בא לשם פעם הגאון ר' יעקב מליסא בעל "נתיבות המשפט", ונזדמן שבאותו זמן בא גם כן הגאון ר' משה סופר בעל "החתם סופר" לבקר את חותנו ר' עקיבא איגר. שמח מאוד ר' עקיבא איגר באורחיו הדגולים, וציוה לרבנית שתכין סעודה חשובה לכבודם. ואמר לבחור אחד מתלמידי ישיבתו שהוא יהיה המשמש בסעודה. בתוך הסעודה כיבד ר' עקיבא איגר את ר' יעקב מליסא שיבשם את השולחן בדברי תורה. פתח ר' יעקב מליסא ואמר פלפול עצום בסוגיות עמוקות שבתלמוד, כיאות לפני האריות הללו שהיו מסובים שם. לאחר שגמר שאל ר' עקיבא איגר את חתנו "חתם סופר" מה דעתו על הפילפול, והשיב שלדעתו כל דברי ר' יעקב מליסא מופרכים, והתחיל בגודל כוחו וידו החזקה להוכיח שכל דברי הגאון אין לו קיום. הרגיש ר' עקיבא איגר שיש לר' יעקב מליסא חלישות הדעת מזה. מה עשה ר' עקיבא איגר? - קרא לבחור שהיה משמש בסעודה ושאלו: מה אתה אומר בדבר הויכוח שבין שני אריות

אלו? השיב הבחור: לדעתי הצדק עם ר' יעקב מליסא, אינני מבין כלל את הפריכות של ה"חתם סופר". ומיד פתח הבחור את פיו, ואמר פילפול עמוק עד שהעמיד את כל דברי ר' יעקב מליסא על בסיס האמת והצדק, וסתר את כל דברי ה"חתם סופר" מראשם ועד סופם. כאשר גמר הבחור את דבריו, געה ה"חתם סופר" בבכיה, ואמר: באמת הצדק איתי, אך יצוה רבינו חותני את האבן שתדבר, גם אבן מקיר תזעק והאבן תדבר את אשר יחפוץ הרב. כשסיים הרב הקדוש מלובלין את הסיפור, אמר אל החסידים העותרים אותו: אל תדמו בנפשכם שדודי זקני ה"חתם סופר" אמר את הדברים הללו רק מלשפה ולחוץ. דודי זקני האמין בזקני הקדוש ר' עקיבא איגר שאבן מקיר תזעק אם יצוה עליה. והתלמיד הזה שהראה נפלאות בפילפולו, היה באמת כמו אבן שמדברת. כי ראשית כל, הוא לא שמע כלל את דברי הגאונים שהתווכחו, כי היה טרוד בעבודתו והיה יוצא ונכנס לשמש בסעודה. ועוד, שהרי עבה קוטנם של שני הגאונים ממותניו, ולא הגיע אפילו לקרסוליהם, אלא שכחו של זקני הוא שדיבר מפיו...

(תורת הפרשה)

והייתם לי סגולה

הפלה - סגולה למפלת נפלים, שלא תפיל, להניח עור של נחש בחגורה (הג"ר אברהם הכהן מסלוניקי. "עור נחש" משמע כל שהוא נחש מכל גודל וסוג). ותניחו במותניים דוקא בתוך החגורה, היינו שתעטפנו בכד או בכל כיסוי שהוא ויהיה כרוך סביב מותניה כל זמן ההריון.

הפלה - סגולה למעוברת שלא תפיל, להעמיד את המיטות שהראש יהיה לכיון צפון והרגליים לדרום. וכן לפני קריאת התורה יאמר בעלה בכוונה גדולה את הפסוק (דברים פרק ד פסוק ד): "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום".

(סגולות רבותינו)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוֹגֵרַצ'י שליט"א

זיכרון הבנים

"פינוק" – זורבן

צריכים האב והאם להשתדל בחינוך בניהם שלא יצאו לתרבות רעה. וביחוד אין להרגילם באכילה ושתיה מופלגת (הכוונה לדברי תענוגות שאינם מברים את הגוף), שהם אם כל חטאת. וכן לא יפנקו אותם הרבה. וכבר אמרו חכמינו בתלמוד (נדרים פא.): "הזהרו בבני עניים שמהם תצא תורה", שכן אדם האוכל ושותה הרבה, גורם לעצמו חולאים רבים ונעשה טיפש. ומשום כן בני העניים חריפים ביותר, כיון שאינם רגילים בזלילה, ובקושי משיגים לחם צר ומים לחץ, ולכן שיכלם זך. ובזה יש לבאר כוונת הכתוב (תהלים קיט, ע-עא): "טפש כחלב לבם אני תורתך שעשעת. טוב לי כי עונתי למען אלמד חוקיך", שכך אמר דוד המלך עליו השלום לפני הקדוש ברוך הוא: הרשעים רצים אחר אכילה ושתיה, ולכן טפש כחלב לבם ואינם מבינים התורה. ואילו אני טוב לי כי עונתי, למען אלמד חוקיך, שממיעוט אכילה לבי זך להבין חוקיך. ומפני עוד סיבה יוצאים בניהם של עניים תלמידי חכמים, מפני שאינם רגילים בתפנוקים, והם מזילים דמעות, ובכך המוח מזדכך. ואילו בני העשירים אין נותנים להם לבכות (מעט לועז דברים ג' תת"י). אופנה מקובלת היא כיום, לפנק את הילדים בלי גבול, לתת להם כל מה שיבקשו, ואף יותר ממבוקשם - צעצועים, דברי מתיקה ובילויי שעשועים לאין שיעור. אין ספק שהתנהגות זו גורמת נזק לילדים והיא מנוגדת לרוח ישראל. אבותינו עבדו את ה' במעט שהיה להם ושמחו, והיום תמיד מתאוננים ואין ארי נוהם אלא מתוך קופה של בשר, טוב להרגיל את הילד למעט כדי שיגיע הזמן ותתן לו הוא יעריך, וכמובן שהכל צריך להיות במשקל ובדרך נכונה ובהתייעצות כל אחד עם רבו, והכל לפי הענין המקום והזמן, וה' יעזרנו.

שלום בית

אישה זוכמה מנצלת...

נאמר בגמרא (יבמות סג.) פגש רבי יוסי לאליהו, אמר לו: כתוב: "אעשה לו עזר", במה אישה עזרתו לאדם? אמר לו: אדם מביא חיטים, חיטים כוסס? אדם מביא פשתן, פשתן לובש? (וכי אדם אוכל חיטים כמות שהם, ולובש פשתן כמות שהוא?), נמצאת מאירה עיניו ומעמידתו על רגליו. ומסופר במדרש (בראשית רבה יז"ב) מעשה בחסיד אחד שהיה נשוי לחסידה אחת. ולא העמידו בנים זה מזה. אמרו: אין אנו מועילים להקדוש ברוך הוא כלום. עמדו וגרשו זה את זה. הלך זה ונשא רשעה אחת ועשתה אותו רשע. הלכה זאת ונשאה לרשע אחד ועשתה אותו צדיק. הוי אומר, שהכל מן האישה. וכן מצינו בגמרא (כתובות סג.) על רבי עקיבא שהיה רועה צאן, ובתו של כלבא שבוע נתנה עיניה בו, אף שהיה עם הארץ גמור, אבל ראתה שהוא צנוע ובעל מידות טובות (על' תוס' ד"ה דהוה). ולכן קיבלה היא עליה לעשות ממנו תלמיד חכם, על אף ששידוך זה גרם שאביה הדיר אותה מכל נכסיו. ואומנם זכתה רחל להעניק לכלל ישראל את התנא הגדול רבי עקיבא. ורבי עקיבא ידע להעריך זאת, וכשחזר מבית תלמודו אמר לתלמידיו: שלי ושלכם - שלה הוא. נמצינו למדים שיש בכוח האישה לחולל פלאות, ואשרי חלקה של אותה אישה, שמדרבנת את בעלה לעסוק בתורה. ומסופר על אמו של רבי זלמלה (אחיו של רבי חיים מוואלוז'ין), שבהיותה הרה וטרם ילדה, היה הגאון רבי אריה לב (בעל ספר "שאגת אריה") בביתם ולמד בחברותא עם אביו של רבי זלמלה, והנה תקפוה צירי לידה וכבשה עצמה שלא להפסיקם מלימודם, כל עוד יכלה שאת את הסבל, ואמרה כי התורה חביבה עליה מכל. ובשמוע רבי אריה לב מזה, אמר היא עשתה מעשה מלאך, לכן תזכה שיוולד ממנה בן שמעשיו וחוכמתו כמלאך... ובאמת ידועה העובדה שהגאון מוילנא התבטא אודות רבי זלמלה, שאין הוא בן אנוש כי אם מלאך... לא סתם אמר שלמה המלך החכם מכל אדם: "חכמת נשים בנתה ביתה ואיולת בידה תהרסנו". כמה נשים גרמו לבעליהן להיות לגדולי הדור וכמה נשים גרמו לבעליהן לרדת לפי תהום... אישה חכמה מנצלת כוחותיה לגדל את בעלה ולדחפו לתורה ולמצוות ולהיפך ח"ו. אשריהן נשים צדקניות אשר בזכותן נגאלנו ועתידין להגאל ואשרי הזוכה לכך.

אמרי שפר

- * הרה"ק רבי ברוך ממיזבוז אומר: "כי הוא יודע תעלמות לב" (תהילים מד, כב) - הקדוש ברוך הוא יודע מה נעלם מלב האדם עצמו.
- * הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי אומר: ריבון של עולם: איני רוצה ממך כלום ואיני מבקש ממך דבר, אלא שתעזור ותשפיע, ש"דע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו."
- * הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין אומר: האדם אינו מניח דבר בעולם שאינו מחפש אחריו: תר אחרי הרים וגבעות, חותר לדעת מה בים ומה מתחת לים, במדבריות וכישימון. אולם דבר אחד הניח ואינו מחפש אחריו, האלוקות שבקירבו.
- * הרה"ק רבי שלום שכנא מפרוהוביטש אומר: יש המטפסים ועולים אל השם יתברך, ואני - מקום שאני שם - שם השם יתברך. (פתגמים נכחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

באחת המדינות עמד הקיסר וגידל את אחד משרי הצבא והפקידו על האפסניא של כל חילו. התחיל הלה לנהוג חשיבות מרובה בעצמו, שכן עלה לגדולה, משרה נכבדה ניתנה על שיקמו, ושכר רב הוקצב לו מאוצר המדינה. ברם בכך לא אמר די. הוא התחיל לגנוב מכספי המדינה, שנמסרו לידו לצרכי האפסניא. לא זו בלבד שהיה מרעב את אנשי הצבא ולא סיפק להם מזונות, אלא היה אף מעבידם בפרך, כדי שלא יצטרך לשכור פועלים בשביל עבודת המלכות. את כל הממון הזה היה משלשל לתוך כיסיו. לימים בא הקיסר לבקר באחד הגדודים, לראות את אנשי צבאו כיצד הם חיים, וכיצד הם עוסקים במלאכת הצבא. פנה אל החיילים ושאל אותם: "הגידו לי היאך אתם חיים כאן? הטובים בעיניכם המזונות שאתם מקבלים?" חששו החיילים לספר לקיסר את האמת, כי פחדו מפני שר הצבא. ברם, נמצאו בהם שניים אמיצי לב, יצאו הללו מתוך השורה ואמרו לקיסר: "אדוננו הקיסר! טובלים אנו חרפת רעב ממש! אפילו מחצית האוכל המגיע לנו, אין אנו מקבלים, וכוחותינו הולכים וכלים". שלח הקיסר לקרוא לרופאים וציווה עליהם לבדוק את החיילים. בדקו ומצאו כי אמת דיברו, כולם תש כוחם מחוסר מזון, ובריאות גופם הייתה לקויה ביותר. קצף הקיסר מאוד, וחמתו בערה בו עד להשחית, על השר הממונה על האפסניא. ציווה להביאו לפניו מיד, ולעיני כל הניצבים עליו תלש והוריד ממנו את אותות השררה, וביזה אותו בזיון גדול. אחרי כן פנה אל אנשי הצבא, שעמדו ערוכים בשורות ושאל: "היש מי מכם, שמוכן לקבל על עצמו עבודתו של השר ההוא ולהיות ממונה על האפסניא במקומו?" יצא מתוך השורה חייל פשוט ואמר, כי הוא מוכן

לקבל על עצמו משרה זו. הסכים הקיסר למנותו. למרבה הפליאה ניהל זה את עניני האפסניא על הצד היותר טוב. הוא נסע לכל מקום ומקום שאנשי צבא מוצבים שם, בדק את טיב המזונות ואת המטבחים ונתן דעתו לתקן המצב. ואומנם במשך זמן קצר הצליח להכניס סדר ומשטר בענין האפסנאות כולו. בשעה שראה הקיסר כך, ציווה להביא לפניו את השר המודח וגער בו בנזיפה: "אי לך ריקא שכמותך! אתה, ממון רב היית נוטל בשכרך כל חודש, ואילו חייל זה עושה עבודתו בשכר מועט. יתירה מזה, אתה לא הסתפקת בשכרך, גנבת את כספי המדינה ושמת בכלך, מאנשי הצבא מנעת אוכל, והם היו רעבים תמיד. עתה בא חייל זה ותיקן במשך זמן קצר את אשר עיוות אתה כל הימים. וכי מה סבור היית, שכל אותם כספים נתתי לך מאוצר המדינה - לטובתך ולהנאתך נתתי? לא כי, אלא לצורך כלכלתם של אנשי חילי, ואותך מינתי להיות משביר להם. ברם אתה מעלת בתפקידך, ולכן הסירותי אותך מעל כנך, ואף צפוי אתה לעונש כדן מועל באמון. והנמשל: הוא יתברך נותן לאדם הון ואושר. לכן הוא חייב לדעת, שאינו אלא בבחינת ממונה על כסף זה, ועליו להוציאו לדברים שבצדקה, לעשות בהם מעשי חסד עם צבאותיו של הקדוש ברוך הוא - בריות שברא בעולמו - שאר בני אדם שנבראו בצלם. ברם אם אותו אדם מועל בפיקדון, מתוך שהוא סבור שהון זה ניתן לו לתועלתו ולהנאתו הפרטית, ואילו לשאר הבריות אינו נותן כלום ומניח להם לגווע ברעב - מובטח לו שסופו יהיה רע ומר. הוא יתברך יקח ממנו את כסף הפיקדון ויתנתנו לאחר, שידע לנהוג בו כהלכה.

(משלי החפץ חיים)

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

יש דברים שהם אסורים בשבת, אפילו שלא דומים למלאכה ואינם מביאים לידי מלאכה, ונאסרו מפני שנאמר: "וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר", ודרשו רבותינו: שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול. ולכן אסור לומר דבר פלוני אעשה למחר או סחורה פלונית אקנה למחר, ואפילו בשיחת דברים בטלים שאין בהם זכר לעשיית מלאכה וגם אין בהם דברי גנאי וקלות ראש, אסור אפילו מעט.

✓ המבקר את חברו בשבת, לא יאמר לו כדרך שאומר בחול "בוקר טוב", אלא יאמר לו "שבת שלום", כדי לקיים "זכור את יום השבת לקדשו".

✓ אסור לשכור פועלים ולא לאמר לגוי לשכור לו פועלים. וכן אסור לדבר עם שותפו מה ימכור למחר או מה יקנה, איך יבנה בית זה וכיוצא בזה, ולא דוקא לשותפו אסור אלא לכל אדם, ואפילו בינו לבין עצמו אסור.

✓ אסור לומר לחברו בכך וכך קניתי חפץ זה, אם יודע שחברו מעוניין לקנות חפץ זה, אבל אם אין צורך לחברו בידיעה זו, הרי זה סיפור דברים ומותר מצד הדין. ולכן מותר לומר לחברו כך וכך הוצאתי בחתונה, וכך וכך הוצאתי בבנין וכיוצא בזה.

✓ אסור לקרוא בשבת בשטרי חובות וחשבונות, ומסמכים אחרים הקשורים לעסקיו, ואפילו לעיין בהם בלי קריאה - אסור.

✓ אסור לקרוא מכתבים ואגרות שלום אם יודע כבר מה כתוב בהם, ואפילו לעיין בהם בלי קריאה - אסור. אבל אם הגיעו לידו בשבת ועדיין לא קראם, מותר לעיין בהם מבלי להוציא בשפתיו, כיון שיתכן שנכתב בהם דבר שיש בו צורך היום או צורך הגוף. ואם האגרת סגורה, אומר לגוי "איני יכול לקרוא כל זמן שאינה פתוחה", והגוי יבין לפתוח אותה, אבל לא יאמר לו בפירוש לפתוח.

✓ מליצות ומשלים של שיחת חולין ודברי חשק, וכן ספרי מלחמות, אסור לקרוא בהם בשבת, ואף בחול אסור משום מושב לצים. ובדברי חשק (כגון רומנים) יש איסור נוסף שמגרה בעצמו את יצר הרע, ומי שחיהם או העתיקם וכל שכן המדפיסם, מחטיא את הרבים. ולכן מוכרי ספרים הממציאים אותם לקונים לקרוא בהם - הרי הם בכלל זה וספרים אלו אסורים בטלטול.

✓ אסור ללמוד בשבת זולת בדברי תורה, ואפילו בספרי חוכמות - אסור.

אף על פי שיש אומרים שמעיקר הדין מותר לקרוא את החדשות שיש בעיתון (המדובר בעיתון חרדי, שאם לא כן אפילו בחול אסור לקרואו), מכל מקום ראוי לכל ירא שמים להמנע מכך, כיון שנגרם מכך ביטול תורה, ויש לנצל את יום השבת ללימוד תורה. וכן פעמים רבות הקריאה גורמת צער רב מאסונות וידיעות מצערות שבעיתון, ובשבת אסור להצטער. וכל זה הוא רק לגבי החדשות שבעיתון, אבל לקרוא או אפילו לעיין במדעות המסחריות שבעיתון ובעניני מקח וממכר המתפרסמים שם - אסור לכל הדעות. (ולכן יש להמנע מלפרסם מודעות מסוג זה בעלונים של פרשת השבוע וכיוצא בזה).

✓ אסור לקרוא בשבת כתב שתחת תמונות וציורים בשבת, גזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות. ומכל מקום תמונות רבנים שמחלקים לילדים בשבתות אחרי אמירת תהילים, יש להתיר בפשטות לקרוא בהם, ואין צורך להחמיר מלהדפיס את שם הרב מאחורי התמונה.

✓ כותל או וילון שיש בו צורות חיות משונות או דיוקנאות של בני אדם של מעשים כגון מלחמות דוד וגלית, וכותבים זו צורת פלוני וזו דיוקן פלוני - אסור לקרוא בו בשבת, גזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות. ומכל מקום מותר להסתכל בשבת בתמונות וציורים לפרשת השבוע שמחלקים בתלמודי תורה ללמד את הילדים, כיון שהוא דרך לימוד לחבב על הילדים ולהמחיש להם את פרשת השבוע.

✓ מותר לגבאי בתי כנסת לחלק לציבור בשבת קבלות על תרומה שתרמו לבית הכנסת. ובפרט אם הוא פוגש אותם רק משבת לשבת, ובכך יש לו הזדמנות לחלק להם את הקבלות. (ובמקום שאין עירוב, יש להזכירם שלא יקחו עמהם את הקבלות לבתיהם).

✓ אסור לקרוא בשבת בעלי הגהה (הם הדפים שמגיהים את הספר לפני הדפסתו) כדי לדעת את המקומות שצריך לתקן בהם את השגיאות, אבל אם כוונתו גם ללמוד בהם - מותר.

בביל ורעדה בשמחה ויראה נכרך ברכת הדייט בשם כל אנ"ש את
מו"ר עט"ר הגאון ר' יוסף מוצריבי שליט"א והרבנית תל"ט"א
לרגל שמחת ליבם בהגיע בנם היקר והחביב, עלם חמודות, עדין לגאון ולתפארת
ה"ה כומר מאיר ציון ז"י

לנועם עול תורה ומצוות במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

יתן ה' ויזכו לראותו יחד עם כל יוצאי חלציהם מתעלים בתורה ויראת ה' טהורה בדרכי האכות ובדרך
האמת הצרופה ובמידות טובות וישרות וירוו רוב תענוג ונחת דקדושה, וירבה ה' גבולם לזכות לדורות
ישרים ומבורכים, מתוך בריאות גופא ונהורא מעליא ושפע טובה וברכה במידה מרובה,
לאורך ימים ושנים דשנים ורעננים, אכ"ר.